

Er referens
ÅLR 2025/6091
Alexandra Favorin

Kontaktperson
Jonna Varsa, barnkonventionsansvarig
Lotta Angergård, verksamhetsledare

Ärende: **Remissvar gällande förslag till ändring av landskapsförordningen om studiesociala förmåner**

Rädda Barnen är en politiskt och religiöst obunden organisation som har barnkonventionen som grund i allt vårt arbete. Vårt uppdrag som barnrättsorganisation vid yttranden och i remissvar är att sätta fokus på barn och barns rättigheter. Enligt barnkonventionen är alla under 18 år barn.

Förslag i korthet

Från och med augusti 2025 har studerande under 18 år med bostadsstöd för eget boende rätt till skolskjuts i form av busskort om eget boende ligger mer än 5 km från skolan. Busskortet kan också användas för resor till föräldrahemmet.

Den föreslagna ändringen ger även studerande under 18 år med bostadsstöd för ett boende närmare än 5 km från skolan rätt till ersättning för skjuts mellan skolan och föräldrahemmet under läsåret.

Studerande under 18 år kan endast få bostadsstöd om restiden mellan föräldrahemmet och skolan är längre än 2 timmar tur och retur, dvs. majoriteten av de som påverkas av förslaget är skärgårdsungdomar.

2 §. Skolskjuts mellan bostaden och skolan

Studerande kan beviljas ersättning för skjuts mellan bostaden och skolan under skolans arbetsdagar om färdvägen i ena riktningen är längre än fem kilometer.

Ersättningen ges i första hand i form av ett personligt busskort och i andra hand i form av kilometerersättning enligt landskapsregeringens fastställda trafiktaxa för personbefordran med buss i yrkesmässig trafik för den aktuella färdvägen.

Gällande studerande som har rätt till bostadsstöd enligt landskapslagen (2006:71) om studiestöd beviljas med avvikelse från 1 mom. ersättning för skolskjuts mellan bostaden och skolan endast för studerande under 18 år.

Studerande under 18 år med bostadsstöd har även rätt till ersättning för skjuts mellan föräldrahemmet och skolan under läsåret.

Barnkonventionen

Enligt artikel 27 har alla barn rätt till den levnadsstandard som krävs för barnets fysiska, psykiska, andliga, moraliska och sociala utveckling.

Rädda Barnens synpunkter

Rädda Barnen på Åland tackar för möjligheten att lämna synpunkter på förslaget.

Vi har redan i [vårt remissvar](#) hösten 2024 gällande ändringar i studiestödslagstiftningen välkomnat förslaget att studerande under 18 år med rätt till bostadsstöd även ska få ersättning för skolskjuts i form av ett busskort, som även kan användas på kvällar och helger samt för att åka till föräldrahemmet. Vi ser mycket positivt på att det nu tydliggörs i förordningen att också studerande under 18 år med bostadsstöd för ett boende närmare än 5 km från skolan ska få rätt till ersättning för skjuts mellan skolan och föräldrahemmet under läsåret.

Möjligheten till ett busskort som gäller för obegränsat antal resor under skoldagar, kvällar och helger kan bidra till att minska de ekonomiska hinder som unga kan möta när de vill resa hem till sina familjer under helger. Det kan även möjliggöra fritidsaktiviteter och socialt umgänge efter skoltid, vilket är centralt för ungas välmående.

Info om stödet oberoende boendesituationer

Finns information om hur många minderåriga gymnasistuderande som har sina föräldrahem i skärgården (eller längre än 2 timmar tur och retur från skolan) som bor på andra sätt än i egen hyreslägenhet, till exempel hos släktingar eller bekanta? Även dessa studerande kan ha ekonomiska hinder för att resa hem till sina familjer under helger. **Rädda Barnen ser därför ett behov av att tydliggöra att även dessa minderåriga studerande kan omfattas av rätten till ersättning för resor mellan skola och föräldrahem under läsåret.**

Åldersgränsen

Även om förslaget riktar sig till minderåriga vill vi lyfta fram vikten av att kunna besöka föräldrahemmet även efter att man fyllt 18 år. Övergången från barndom till vuxenliv är en viktig del i livet och många unga från låginkomstfamiljer kämpar ekonomiskt vid övergången till vuxenlivet. Stödinsatser för ungas välbefinnande bör även omfatta unga vuxna. **Rädda Barnen föreslår därför att landskapsregeringen överväger möjligheten att utöka stödet till att omfatta även myndiga studerande på andra stadiet som har motsvarande behov.**

Information och genomförande

Det är avgörande att informationen om denna ändring (samt den ändringen som redan trädde i kraft i augusti 2025) når fram till både skolor (som ansvarar för utdelning av

busskort) samt till berörda ungdomar och deras familjer. I samtal med Ålands gymnasium och skärgårdsungdomars intresseorganisation SKUNK har det framkommit att tidigare ändringen inte nått fram till målgruppen, vilket riskerar att reformens positiva effekter uteblir. **Rädda Barnen uppmuntrar därför landskapsregeringen att ta fram tydlig information om vad förordningen betyder i praktiken, hur den implementeras samt att säkerställa att informationen når alla berörda aktörer brett.**

Sammanfattning

Rädda Barnen på Åland välkomnar förslaget och bedömer att det stärker barns möjligheter till social delaktighet och umgänge med egen familj. Samtidigt vill vi betona behovet av:

- att beakta olika boendesituationer, inte enbart eget hyresboende,
- att överväga en utvidgning av stödet även för myndiga studerande,
- att säkerställa tydlig information till skolor, ungdomar och familjer.